

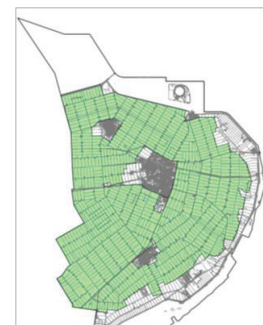
Samenvatting

Aanleiding voor het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Dronten wil haar bestemmingsplan Buitengebied herzien. Op 5 augustus 2008 is het bestemmingsplan "Buitengebied (9010)" in werking getreden. Op 10 september 2008 werd dit plan onherroepelijk. De volgende ontwikkelingen zijn aanleiding voor een nieuwe herziening van het bestemmingsplan Buitengebied (bron: kaderstellende notitie herziening bestemmingsplan buitengebied, januari 2011):

- In de praktijk zijn al zaken aan het licht gekomen, welke niet goed zijn opgenomen in het bestemmingsplan, zoals de perceelgrens van een aantal erven.
- Bij de vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied (9010)" gaf de gemeenteraad aan dat er een notitie moest komen hoe om te gaan met de dakhellingen in de fruitteeltgebieden en de erfsingels.
- In de loop van de tijd zijn nog andere beleidsstukken geproduceerd waar rekening mee moet worden gehouden.
- Diverse ontwikkelingen deden zich voor die uiteindelijk in een bestemmingsplan opgenomen moeten worden, zoals vrijstellingen, wijzigingsplannen en functieveranderingen.
- Een aantal gebieden zijn niet meegenomen bij voorgaande herzieningen, bijvoorbeeld het gebied Van den Hamlaan. Voor deze gebieden gelden bestemmingsplannen welke ouder zijn dan 10 jaar. Vanwege de gedateerdheid van deze plannen is het wenselijk en noodzakelijk om een actuele planologische regeling voor de gebieden te geven.

Het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied bestaat uit het buitengebied (landelijk gebied) van de gemeente Dronten. De kernen Swifterbant, Dronten en Biddinghuizen maar ook Ketelhaven vallen buiten het plangebied. Kortweg, overlapt het plangebied het plangebied van het bestemmingsplan "Buitengebied (9010)". Echter in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is het gebied Van der Hamlaan en een aantal reststroken nabij Biddinghuizen, onderdeel van het plangebied.

Figuur 1: Het Plangebied

M.e.r.-plicht

Het bestemmingsplan Buitengebied is conserverend van aard met een beperkte ontwikkelingsruimte. Deze ruimte is nodig voor een flexibel plan. De ruimte voor de veehouderijlocaties in het plangebied maakt dat het plan m.e.r.-plichtig is omdat het bestemmingsplan Buitengebied kaderstellend is voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. Daarnaast is er sprake van m.e.r.-plicht omdat, volgens de Natuurbeschermingswet 1998, een Passende Beoordeling verplicht is. Deze Passende Beoordeling is noodzakelijk omdat de mogelijkheden voor de veehouderij significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, niet zijn uit te sluiten. Deze gebieden vallen onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet 1998.

Vanwege eventuele nadelige gevolgen voor het milieu zijn in voorliggend MER voor de volledigheid ook de ontwikkeling van kassen voor ondersteunende teelt behandeld en de mogelijk nadelige milieugevolgen voor het be- en verwerken van biomassa globaal beoordeeld.

Procedure voor dit MER

Nadat de gemeente Dronten eerst aan de hand van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau advies heeft ingewonnen, is vervolgens het MER opgesteld. Met het MER zijn de milieueffecten van het bestemmingsplan Buitengebied en de effecten van eventuele alternatieven inzichtelijk gemaakt. Het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied en het MER worden formeel ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het inbrengen van zienswijzen. Vervolgens worden de milieugevolgen van de alternatieven, de ingebrachte reacties, zienswijzen en adviezen meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied.

Voornemen

Het voornemen bestaat uit alles wat planologisch mogelijk wordt gemaakt in het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied. Het voornemen is nader ingekaderd tot een representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden voor veehouderij, teeltondersteunende kassen en be- en verwerken van biomassa. Voor alle overige ontwikkelingsmogelijkheden geldt dat het plan niet kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten of nadelig voor het milieu kan zijn.

Milieugebruiksruimte voor veehouderij

Voor agrarische bestemmingen is de beschikbare milieugebruiksruimte in beeld gebracht. Bepalend voor deze ruimte is de sectorale wet- en regelgeving voor de (stal)emissies aan ammoniak, geur en fijn stof. Daarnaast kan extra ruimte planologisch worden ingevuld door te investeren in emissiebeperkende stalmaatregelen.

Milieugebruiksruimte op basis van ammoniakemissies uit stallen is zeer beperkt

Stalemissies van ammoniak door veehouderijbedrijven veroorzaakt stikstofdeposities op Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Voor deze deposities is een streng toetsingsregiem van kracht op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Door dit regiem is geen enkele ontwikkeling mogelijk in de buurt van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten waar in de bestaande situatie de voor vermesting gevoelige habitats overbelast zijn met stikstofdepositie. In de bestaande situatie is de achtergrondbelasting (het totaal van de neerslag aan stikstof) zo hoog, dat er zonder maatregelen geen mol aan stikstof meer bij mag. Om die reden mogen de stalemissies voor ammoniak in het plangebied niet toenemen t.o.v. de feitelijke stalbezetting in de vergunde situatie. Zoals aangegeven is het vertrekpunt de vergunde emissies op basis van de feitelijke stalbezetting, gecorrigeerd op de emissieplafonds uit AMvB-Huisvesting.

Agrarische bedrijven kunnen nog wel een vergunning krijgen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voor concrete uitbreidingsplannen. De aanvraag moet dan wel voldoen aan de voorwaarden in de Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland en aan het Beleidskader van de Provincie Overijssel Natura 2000 en stikstof voor veehouderij. Met het toepassen van drempelwaarden en een salderingssysteem, is geringe toename van de stalemissies t.o.v. de vergunde situatie, mogelijk.

Om de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderij bedrijven weer vlot te trekken is het rijk samen met de provincies gestart met de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) gekoppeld aan het beleid en regelgeving voor het beschermen van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. De provincie Flevoland heeft beleid voor de programmatische aanpak stikstof in voorbereiding met als doel het bijdragen aan de afname van depositie in voor stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden die allen buiten Flevoland zijn gelegen.

In voorliggend MER en Passende Beoordeling zijn de effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten, beoordeeld op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze beoordeling is bepalend voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, namelijk zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de kwalificerende habitattypen of soorten uit te sluiten?

Milieugebruiksruimte op basis van geuremissies uit stallen beperkt nabij woningen

De ruimte voor geurhinder in het plangebied wordt bepaald door de landelijke normen uit de Wet geurhinder en veehouderij. Gemeente Dronten heeft geen eigen geurverordening vastgesteld. Voor bepaalde veehouderijenbedrijven (zoals melkveehouderijen met alleen melkvee) geldt een vaste afstand tot een woning als geurgevoelig object. Voor intensieve veehouderijen (hokdieren) wordt de norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour met een grillige vorm. In het plangebied is de geurruimte op bebouwde locaties beperkt omdat bij een clustering van agrarische bedrijven vaak ook een woning¹ aanwezig is. Deze woning is een voor geurhinder gevoelig object en hiervoor geldt een geurnorm volgens de Wet geurhinder veehouderij.

Voldoende milieugebruiksruimte op basis van fijn stof emissies uit stallen

Fijn stof bestaat uit in de lucht zwevende deeltjes die kleiner zijn dan 10 micrometer, die kunnen leiden tot gezondheidsproblemen. Wettelijk zijn grenswaarden vastgelegd, waarboven de fijn stof-concentratie in een bepaalde hoeveelheid tijd niet mag komen. De fijn stof-concentratie in Dronten ligt onder die norm. Een toename aan emissies fijn stof, door uitbreiding van veehouderij, is wettelijk mogelijk. Kanttekening is wel dat de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) lager ligt dan de wettelijke Nederlandse norm. De WHO-norm wordt wel overschreden in het plangebied.

Uitbreiding veestapel is mogelijk door te investeren in stalmaatregelen

Voor de bovengenoemde milieubelastende stoffen (ammoniak, geur, fijn stof) bestaan in de veehouderij (met name voor de intensieve veehouderij) mogelijkheden om deze door stalinnovatie te beperken. Dit betekent dat uitbreiding toch mogelijk kan zijn, zonder dat er sprake is van een toename aan milieubelasting.

Alternatiefontwikkeling veehouderij

Worst-case verkenningen

De verandering in stikstofdepositie is maatgevend voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Daarom is de totale ammoniakemissie uit stallen berekend voor zeven varianten en vergeleken met de totale vergunde emissie aan ammoniak. De ontwikkelingsmogelijkheden van de bestemmingen zijn gebaseerd op het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied. De varianten verschillen in het wel of niet gebruiken van de aanduiding gnggb². Met deze aanduiding is een vorm van intensieve veehouderij niet mogelijk op een betreffend agrarisch bouwblok. De varianten verschillen ook in de mogelijkheid tot het houden van vee op niet-agrarische bouwblokken. Dit zijn de bouwblokken met de bestemming bedrijf en wonen. De bouwblokken met een maatschappelijke bestemming of een bestemming Bedrijf- Agrarische hulp- en nevenbedrijven zijn niet meegenomen in deze verkenningen. Het voorontwerp bestemmingsplan maakt veehouderij wel mogelijk op deze bouwblokken maar het is niet aannemelijk dat dit ook gebeurt.

¹ Dit kan een burgerwoning zijn of een bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf zonder vee of een ander soort bedrijf. In het algemeen een gebouw waar gedurende langere tijd mensen verblijven (niet zijnde een bedrijfswoning van een andere veehouderij). In het buitengebied van Dronten gaat het dus veelal om bedrijfswoningen van niet-veehouderij bedrijven.

² Geen niet-grondgebonden agrarische bedrijvigheid toegestaan.

De maximale planologische ruimte is benut door het agrarisch bouwblok modelmatig te “vullen” met 7.000 m² aan intensieve veehouderij of 2,5 ha aan melkrundvee. Per variant zijn hierbij de modelmatige uitgangspunten anders gesteld. Een bouwblok met 7000 m² aan intensieve veehouderij komt overeen met een bouwblok van 1,5 hectare waarvan het bebouwingspercentage 50% bedraagt. Daarom is in deze verkenning uitgegaan van 317 nge op 7000 m² staloppervlak. Voor een maximale ammoniakemissie komt dit overeen met 120.000 leghennen en 12.000 kgNH₃/jaar. De restruimte binnen het bouwblok van 2,5 ha is niet ingevuld met melkvee. Voor de 2,5 hectare aan melkrundvee is uitgegaan van 362 melk- en kalfkoeien met 250 bijbehorend jongvee, 4400 kgNH₃/jaar. Deze normen zijn ontleend aan het advies Commissie Van Doorn: “Al het vlees duurzaam” (september 2011). De Commissie Van Doorn gaat in hun advies uit van 300 nge op 1,5 ha bouwvlak.

De ammoniakemissie is vergeleken met de totale ammoniakemissie in de vergunde situatie: 304.256 kg/NH₃/jaar. Per variant is aangegeven hoe is omgegaan met de modelmatige invulling met de bouwblokken. Hierbij gaan variant 1 t/m 3 uit van het milieuvergunningenbestand (bron: gemeente) en variant 4 t/m 7 van het bestand met agrarische bouwblokken (bron: gemeente). In de volgende tabel is per variant het aantal locaties met bouwblok en/of milieuvergunning weergegeven.

Variant	Agrarisch bouwblok zonder gnggb	Agrarisch bouwblok met gnggb	Milieuvergunning met gnggb	Milieuvergunning zonder gnggb	Milieuvergunning zonder bouwblok	Bouwblok wonen	Bouwblok bedrijf	Totaal aantal bouwblokken
1 en 2			18	120	7			145
3			18	120 (waarvan 65 met minder dan 10 nge IV)	7			145
4 t/m 7	514	53				61	74	702

In de volgende tabel zijn de zeven varianten weergegeven met het totaal aan ammoniakemissie.

Worst-case verkenningen		2,5 ha melkrundvee	7000 m ² intensieve veehouderij ³	Totale ammoniakemissie (kg NH ₃ /jr)	T.o.v. vergunde situatie (%)
1	Bestaande bedrijven met aanduiding gnggb	x		1.521.295	500
	Bestaande bedrijven zonder aanduiding gnggb		x		
2	Bestaande bedrijven met aanduiding gnggb	x		609.295	200
	Bestaande bedrijven zonder aanduiding gnggb	x			
3	Bestaande bedrijven met aanduiding gnggb	x		1.027.295	338
	Bestaande bedrijven zonder aanduiding gnggb met >10 nge intensieve veehouderij		x		
	Bestaande bedrijven zonder aanduiding gnggb zonder intensieve veehouderij of met < 10 nge intensieve veehouderij	x			
4	Alle agrarische bouwblokken met aanduiding gnggb	x		2.494.800	820
	Alle agrarische bouwblokken zonder aanduiding gnggb	x			
5	Alle agrarische bouwblokken met aanduiding gnggb	x		6.401.200	2.104
	Alle agrarische bouwblokken zonder aanduiding gnggb		x		
6	Alle agrarische bouwblokken en de bouwblokken met bestemming wonen en bestemming bedrijf	x		3.088.800	1.015
7	Alle agrarische bouwblokken <u>zonder</u> aanduiding gnggb en de bouwblokken met bestemming wonen en bestemming bedrijf.		x	8.021.200	2.363
	Alle agrarische bouwblokken <u>met</u> aanduiding gnggb en de bouwblokken met bestemming wonen en bestemming bedrijf.	x			

Op basis van deze worst-case verkenningen zijn de volgende conclusies te trekken:

³ De resterende 1,8 ha van het agrarische bouwblok is modelmatig niet ingevuld met melkrundvee. Door dit wel te doen zal de ammoniakemissie een stuk hoger liggen dan nu berekend (paragraaf 6.6.1).

- Door alle varianten neemt de ammoniakemissie flink toe ten opzichte van de vergunde emissies. Minimaal met een factor 2 en maximaal met een factor 24. In theorie is de maximale toename aan ammoniakemissie hoger omdat de bouwblokken met een maatschappelijke bestemming of een bestemming Bedrijf- Agrarische hulp- en nevenbedrijven niet zijn meegenomen en omdat de restruimte van een agrarisch bouwblok met 7000 m² aan intensieve veehouderij, niet is ingevuld met melkrundvee.
- Door de planologische mogelijkheden voor intensieve veehouderij uit te sluiten wordt de maximale emissie aan ammoniak ruim gehalveerd. De verschillen tussen de varianten 1 & 2, 4 & 5 en 6 & 7 maken dit duidelijk.
- De maximale ammoniakemissie uit stallen neemt met ruim 20% af door veehouderij uit te sluiten op bouwblokken met de bestemming wonen of bedrijf. Het verschil tussen de varianten 5 & 7 maakt dit duidelijk.
- De maximale ammoniakemissie uit stallen neemt met circa 1/3 af als de bestaande veehouderijbedrijven zonder intensieve veehouderij of met minder dan 10 nge aan intensieve veehouderij een gnggb-aanduiding krijgen. Het verschil tussen de varianten 1 & 3 maakt dit duidelijk.
- De maximale ammoniakemissie uit stallen neemt aanzienlijk af door alleen de bestaande veehouderijlocaties, met een milieuvergunning of melding, de planologische ruimte voor veehouderij te bieden. Het verschil kan oplopen tot bijna 5 miljoen kg NH₃/jaar. Het verschil tussen de varianten 1 & 5 maakt dit duidelijk.

Verkenningen oude (huidige) bestemmingsplan Buitengebied

Om de voorgaande worst-case verkenningen in perspectief te plaatsen met de mogelijkheden in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied, zijn aanvullend twee varianten uitgewerkt waarvan de ammoniakemissie is bepaald:

- In variant 1 groeien alle agrarisch bouwblokken zonder aanduiding gnggb naar 4000 m² intensieve veehouderij en alle agrarisch bouwblokken met aanduiding gnggb naar 2,5 hectare aan melkrundvee.
- In variant 2 groeien alle bouwblokken zonder aanduiding gnggb, wonen en bedrijf naar 4000 m² intensieve veehouderij en groeien de bouwblokken met aanduiding gnggb naar 2,5 hectare melkrundvee.

De modelmatige uitgangspunten zijn hetzelfde als in de worst-case verkenningen. Het bestand met bouwblokken (bron: gemeente) is het uitgangspunt. Dat zijn 702 bouwblokken in totaal waarvan 514 locaties met bestemming agrarisch, 53 met bestemming agrarisch met gnggb als aanduiding, 74 locaties met bestemming bedrijf en 61 locaties met bestemming wonen. Bij een staloppervlak van 4000 m², is het netto gebruiksoppervlak natuurlijk lager dan bij een staloppervlak van 7000 m². Daarom is in dit MER voor een staloppervlak van 4000 m², 60.0000 leghennen aangehouden.

In de volgende tabel zijn de twee varianten weergegeven met het totaal aan ammoniakemissie.

Verkenning vigerend bestemmingsplan		2,5 ha melkrundvee	4000 m ² intensieve veehouderij	Totale ammoniakemissie (kgNH ₃ /jr)	T.o.v. vergunde situatie (%)
1	Alle agrarische bouwblokken met aanduiding gnggb	x		3.317.200	1.090
	Alle agrarische bouwblokken zonder aanduiding gnggb		x		
2	Alle agrarische bouwblokken <u>zonder</u> aanduiding gnggb en de bouwblokken met bestemming wonen en bestemming bedrijf.		x	4.127.200	1.356
	Alle agrarische bouwblokken <u>met</u> aanduiding gnggb en de bouwblokken met bestemming wonen en bestemming bedrijf.	x			

Op basis van deze verkenning zijn de volgende conclusies te trekken:

- In theorie kan met het vigerende bestemmingsplan de totale ammoniakemissie uit stallen maximaal toenemen met een factor 13,6 ten opzichte van de vergunde situatie. Deze emissie neemt nog eens toe als de overige bouwblokken (maatschappelijk en/of agrarisch verwant en dienstverlenend) en de restruimte van een agrarisch bouwblok met 4000 m² aan intensieve veehouderij, ook modelmatig worden ingevuld met veehouderij.
- Door het vergroten van de planologische mogelijkheden voor de intensieve veehouderij in het nieuwe voorontwerp bestemmingsplan, 4000 m² naar 7000 m², neemt de maximale ammoniakemissie toe met meer dan 50% t.o.v. het vigerende plan. Het verschil tussen variant 5 van de worst-case verkenningen en variant 1 van de verkenning van het vigerende bestemmingsplan maakt dit duidelijk.
- De maximale ammoniakemissie uit stallen neemt met ruim 20% af door veehouderij uit te sluiten op bouwblokken met de bestemming wonen of bedrijf. Dit is ook het geval in het nieuwe voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied.

Voorkeursalternatief

Het resultaat van de worst-case verkenningen en verkenningen van het oude (huidige) bestemmingsplan Buitengebied is gebruikt in een werksessie met de gemeente om het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied vanuit milieu te optimaliseren. Het resultaat is modelmatig vertaald naar een worst-case en best-case invulling van het voorkeursalternatief.

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

Voor dit voorkeursalternatief, waarin de planologische mogelijkheden maximaal zijn benut, zijn naast ammoniak ook de milieueffecten op natuur, geur, fijn stof, landschap, cultuurhistorie, aardkunde, geluid, verkeer, gezondheid en water & bodem bepaald. Het voorkeursalternatief is in de volgende tekstkaders nader toegelicht vanuit een worst-case en best-case invulling.

Binnen de maximaal beschikbare milieuruimte en de planologische mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan is het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ontwikkeld. In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) worden de effecten bepaald van het maximaal benutten van alle planologische ruimte voor intensieve- en melkrundveehouderij.

Dit houdt in dat bestaande intensieve veehouderijen groeien naar 7000 m² en dat bestaande melkveehouderijen groeien naar 2,5 hectare⁴. Daarnaast wordt er in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) van uitgegaan dat nieuwvestiging plaatsvindt in de vorm van 30 intensieve veehouderijen en 20 melkrundveehouderijen. Hiermee is het voorkeursalternatief (worst-case invulling) nader ingekaderd tot wat redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt doormiddel van het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied.

Voorkeursalternatief (best-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (Regeling ammoniak en veehouderij (2012)) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Deze variant is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden voorkomen kunnen worden. Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken of het bestemmingsplan Buitengebied uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

Wat is de referentiesituatie voor de effectbeoordeling?

Om de milieueffecten van de alternatieven voor veehouderij te kunnen beoordelen en vergelijken, heb je een referentie nodig. De referentiesituatie is de situatie die zou ontstaan als het plan niet wordt uitgevoerd: dus de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige feitelijke situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling is in dit MER de verplichte investering in stalsystemen die de uitstoot van ammoniak terugdringen in overeenstemming met de AMvB-Huisvesting.

De referentiesituatie in dit MER is gebaseerd op:

- (Het gedeelte van) de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied die ingevuld zijn in de huidige situatie (dat is de feitelijke stalbezetting op basis van CBS-cijfers).
- De ontwikkelingen in de veehouderij in en rond het plangebied met de AMvB-Huisvesting.

In de periode 2004-2011 is het aantal bedrijven met graasdieren en hokdieren afgenomen (bron: CBS-Statline). Daarom is aangenomen dat het nog niet ingevulde deel van de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied, niet wordt benut in de planperiode. Hiermee is de latente ruimte in vergunningen geen onderdeel van de autonome ontwikkeling en is de huidige situatie gebaseerd op de feitelijke stalbezetting.

Door de latente ruimte in vergunningen is er voor de stalemissies aan ammoniak en geur sprake van een ingeschatte afwijking tussen de huidige vergunde situatie en de feitelijke stalbezetting. Deze afwijking is 30% op basis van de CBS gegevens. De huidige vergunde situatie met toepassing van AMvB-Huisvesting en de ingeschatte afwijking op basis van ammoniak en geur vormt de referentiesituatie voor dit MER.

⁴ In het voorkeursalternatief is bij de bedrijven die groeien naar 7.000 m² de nog beschikbare ruimte (tot 2,5 ha) niet ingevuld met melkvee. Wanneer wel wordt gekozen voor deze invulling kan men concluderen dat de stikstofdepositie/ammoniakemissie van het voorkeursalternatief nog een stuk hoger ligt dan nu berekend (paragraaf 6.7.1).

Voor de Passende Beoordeling is de vergunde situatie met toepassing van de ingeschatte afwijking op basis van ammoniak de referentie. Hier wordt niet gecorrigeerd op AMvB-Huisvesting.

Er zijn verder geen nieuwe ontwikkelingen op veehouderijlocaties in en rond het plangebied vanuit het Actieplan Ammoniak Veehouderij, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), het aflopen van de overgangstermijnen van het Legkippenbesluit (1 januari 2013). Ook andere relevante ontwikkelingen, zoals de aanleg van een weg of de ontwikkeling van een woningbouwlocatie, zijn niet aan de orde.

Effecten van de alternatieven

De milieueffecten van de worst-case verkenningen en de verkenningen van het oude (huidige) bestemmingsplan zijn beoordeeld voor het aspect ammoniak. Hierbij zijn de vergunde emissies gehanteerd en is dus nog niet gecorrigeerd op stalbezetting. Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn alle aspecten beoordeeld. De stikstofdeposities op de beschermde natuurgebieden zijn modelmatig bepaald waarbij het beschermingsregiem volgens de Natuurbeschermingswet is gebruikt voor de Passende Beoordeling. Ook het effect van extra geuremissie is berekend. De effecten voor de overige aspecten zijn bepaald met expert judgement op basis van bestaande informatie. In onderstaande tabel is het resultaat van deze beoordeling weergegeven.

Aspect	Criterium	Referentie-situatie ⁵	Worst-case verkenningen	Verkenningen van het oude huidige bestemmingsplan	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Natuur	Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten	0	--	--	--
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	0	Niet beoordeeld	Niet beoordeeld	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	0			0/-
	Effecten door teeltondersteunende kassen	0			--
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	0			-
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	0			-
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	0			-
	Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	0			0/-
Landschap, cultuurhistorie en aardkunde	Landschap: visueel ruimtelijke beïnvloeding	0			0
	Landschap: beïnvloeding patronen of elementen	0			-
	Cultuurhistorie: beïnvloeding historisch geografische waarden	0			-

⁵ De referentiesituatie wordt per aspect toegelicht in hoofdstuk 6.

	Cultuurhistorie: beïnvloeding historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden	0			-
	Cultuurhistorie: beïnvloeding archeologische waarden	0			0
	Beïnvloeding aardkundige waarden	0			0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)	0			-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0			0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0			0
Gezondheid	Invloed op gezondheid	0			p.m.
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie	0			-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem	0			0
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0			0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Passende Beoordeling (PB)

Stikstofdepositie

Op voorhand zijn significant negatieve effecten op Natura-2000 gebieden en Beschermd Natuurmonumenten niet uit te sluiten. Daarom is een Passende Beoordeling (PB) opgesteld voor de Natura 2000 gebieden IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Ketelmeer & Vossemeer, Veluwerandmeren, Zwarte Meer, Uiterwaarden IJssel, Veluwe en de Beschermd Natuurmonumenten Staartweg Urk, Toppad Urk en IJsseluiterwaarden (onderdeel van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel)⁶. De invloed van het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied op de habitats van de beschermde natuurgebieden, in en binnen 10 kilometer rond het plangebied, is beoordeeld vanuit een 'worst-case' en 'best-case' invulling van het voorkeursalternatief.

Onderstaande tabel geeft aan dat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) de gemiddelde stikstofdepositie per habitattype toeneemt in de Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Op de Natura 2000-gebieden Zwarte Meer, Uiterwaarden IJssel, Veluwe en de Beschermd Natuurmonumenten Staartweg Urk en Toppad Urk zijn significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename niet uitgesloten. Op de Natura 2000-gebieden IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Ketelmeer & Vossemeer en Veluwerandmeren kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename wel worden uitgesloten.

Een groot deel van de toename aan stikstofdepositie wordt overigens veroorzaakt door het benutten van de latente ruimte in milieuvergunningen (gemiddeld 30%) met extra vee.

Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten	Situatie	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie Passende beoordeling)	Huidige situatie + AMvB huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie MER)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
	Habitattype	Gem	Gem	Gem
IJsselmeer	-	2,5	2,0	14,4
Markermeer & IJmeer	-	2,0	1,7	11,3
Ketelmeer en Vossemeer	-	15,4	12,8	75,1
Veluwerandmeren	H3150	10,8	9,5	52,8
Zwarte Meer	-	5,8	4,9	31,0
Uiterwaarden IJssel	H3150	4,6	3,9	24,5
	H6120	4,0	3,4	21,2
	H6510A	5,1	4,3	27,0
	H6510B	6,0	5,2	31,8
	H91E0A	5,6	4,8	30,1
	H91F0	5,1	4,4	27,3
Veluwe	H2310	5,0	4,4	26,3

⁶ Aangezien de begrenzing en de beschermde natuurwaarden en habitattypen van het Beschermd Natuurmonument IJsseluiterwaarden grotendeels overlapt met Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel, worden de effecten op dit gebied beoordeeld als onderdeel van de effectbeoordeling van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten	Situatie	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie Passende beoordeling)	Huidige situatie + AMvB huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie MER)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
	Habitattype	Gem	Gem	Gem
	H2320	3,6	3,1	19,2
	H2330	5,0	4,3	25,9
	H3130	1,8	1,6	9,7
	H3160	3,1	2,6	16,3
	H4010A	3,6	3,1	19,3
	H4030	3,1	2,7	16,4
	H5130	5,1	4,4	27,3
	H6230	3,6	3,1	19,3
	H7110B	6,4	5,5	33,2
	H7140A	2,1	1,8	11,0
	H7150	3,5	3,0	18,3
	H9120	4,4	3,8	23,2
	H9190	5,0	4,3	26,1
	H91E0C	3,2	2,7	16,7
Staartweg Urk	-	4,4	3,6	25,0
Toppad Urk	-	4,0	3,3	23,2

Gem: Gemiddeld; het gemiddelde van de waarden van alle cellen binnen het rekenkundige grid.

Omdat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten voor een flink aantal habitats, gelegen in Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten, is een maximale invulling van de mogelijkheden uit het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied, niet haalbaar op grond van de Natuurbeschermingswet.

Ook als in het voorkeursalternatief alle veehouderijen gebruik maken van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (voorkeursalternatief (best-case invulling)), neemt de stikstofdepositie (vanwege de toename aan ammoniakemissie) op alle habitats in de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument toe, zie onderstaande tabel. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus nog steeds niet mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Zwarte Meer, Uiterwaarden IJssel, Veluwe en de Beschermd Natuurmonumenten Staartweg Urk en Toppad Urk zijn bij het voorkeursalternatief (best-case invulling) namelijk nog steeds niet uit te sluiten. Net zoals bij het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn op de Natura 2000-gebieden IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Ketelmeer & Vossemeer en Veluwerandmeren significant negatieve effecten door de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (best-case invulling) wel uit te sluiten.

Situatie	Ammoniakemissie (kg NH ₃ /jaar)	T.o.v. vergunde situatie (%)
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie; 10.772 Nge)	180224	59
Voorkeursalternatief (worst-case invulling; 60.579 Nge)	1157785	381
Voorkeursalternatief (best-case invulling; 60.579 Nge)	391566	129

Gelet op de zeer strikte regels van de (huidige) Natuurbeschermingswet is het voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Buitengebied nodig dat een toename van de depositie van stikstof op de overbelaste Natura 2000-gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten, met zekerheid is uitgesloten. Het bestemmingsplan Buitengebied zal dit op een of andere manier moeten borgen. Het doorverwijzen naar andere regelingen, zoals de provinciale verordening en de toekomstige doorvertaling van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in de Natuurbeschermingswet, is niet afdoende.

Teeltondersteunende kassen

Significant negatieve effecten als gevolg van lichtverstoring door teeltondersteunende kassen kunnen niet worden uitgesloten voor de volgende Natura 2000-gebieden en kwalificerende soorten:

- Ketelmeer en Vossemeer: broedvogels en niet-broedvogels.
- Veluwerandmeren: Meervleermuis, broedvogels en niet-broedvogels.

Op de overige omliggende Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten kunnen significant negatieve effecten wel worden uitgesloten.

Gelet op de zeer strikte regels van de (huidige) Natuurbeschermingswet is het voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Buitengebied nodig dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten, met zekerheid worden uitgesloten. Het bestemmingsplan Buitengebied zal dit op een of andere manier moeten borgen.

Conclusies

Door alleen de bestaande veehouderijlocaties ontwikkelingsruimte te bieden en door een limiet te stellen aan het aantal nieuwe veehouderijbedrijven (20 melkrundvee en 30 intensieve veehouderijen), neemt de maximale ammoniakemissie af met ruim 85%. Dit is het verschil aan ammoniakemissie tussen het voorkeursalternatief en variant 7 uit de worst-case verkenning.

Door de inzet op de best beschikbare staltechnieken neemt de ammoniakemissie af met 3%. Dit is het verschil aan ammoniakemissie tussen de best-case en worst-case invulling van het voorkeursalternatief.

Door het maximaal invullen van de planologische ruimte in het voorkeursalternatief, is sprake van een toename aan stikstofbelasting, zelfs met de inzet op de best beschikbare staltechnieken. Daarmee is de kans op significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Zwarte Meer, Uiterwaarden IJssel, Veluwe en de Beschermde Natuurmonumenten Staartweg Urk en Toppad Urk, niet uit te sluiten.

Op de Natura 2000-gebieden IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Ketelmeer & Vossemeer en Veluwerandmeren kunnen significant negatieve effecten door de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling en best-case invulling) wel worden uitgesloten.

Het niet kunnen uitsluiten van significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het maximaal benutten van alle planologische mogelijkheden die geboden worden in het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied, is daarmee niet mogelijk.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor wat betreft het criteria stikstofdepositie op EHS-gebieden voor een negatief (-) effect ten opzichte van de referentiesituatie. Dit omdat als gevolg van de stikstofdepositietoename van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatieve effecten op de natuurbeheertypen in de EHS-gebieden niet kunnen worden uitgesloten. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit, aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren, uitbreiding van bebouwing en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op (habitat van) deze soorten. De effecten van teeltondersteunende kassen worden zeer negatief (-) beoordeeld, aangezien (significant) negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten voor een aantal Natura 2000-gebieden, EHS-gebieden en beschermde soorten.

Het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom verslechterd (beoordeeld als negatief (-)) in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie. Deze verslechtering ontstaat doordat er in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) tientallen intensieve veehouderijen uitbreiden. Ook treedt de verslechtering op doordat er in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) sprake is van 30 nieuwe intensieve veehouderijen. Verder treedt de verslechtering op door opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt uitbreiding en nieuwvestiging van tientallen intensieve veehouderijen en tientallen grondgebonden veehouderijen voor een toename aan fijn stof emissies. Door met name de uitbreiding en nieuwvestiging van tientallen intensieve veehouderijen en de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen zorgt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) voor een toename aan fijn stof emissies. Derhalve scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. Deze toename aan verkeersbewegingen en fijn stof emissies vormen slechts een zeer beperkt aandeel van de reeds aanwezige verkeersbewegingen en fijn stof emissies. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op fijn stof (verkeer) is derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-).

Het robuuste polderlandschap kan de veranderingen van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) goed opvangen zonder dat de visueel-ruimtelijke structuur snel aangetast wordt. De grootschalige openheid, wat als belangrijkste kwaliteit wordt gezien blijft, ondanks uitbreiding van bebouwing en daarmee verstening, behouden. De lichteffecten van teelt ondersteunende kassen maar ook veehouderijen (vooral grondgebonden veehouderijen) zullen een negatief effect hebben op de karakteristieke duisternis in de polder. Door de erfsingels zal het zijwaartse effect beperkt zijn. Hiermee is de visueel ruimtelijke beïnvloeding als neutraal beoordeeld (0).

Vanwege forse uitbreidingen op bouwpercelen worden op grote schaal erfsingels gekapt en nieuw aangeplant. Dit heeft in een worst-case situatie een behoorlijke impact op de landschapselementen. Vanwege de verplichte aanplant is dit effect tijdelijk, in de periode van aanplant tot volgroeien (ca. 10 jaar), waardoor het effect als negatief (-) is beoordeeld.

De effecten op de historisch geografische waarde en historisch stedenbouwkundige / architectonische waarde is als negatief beoordeeld (-). Dit heeft vooral te maken met de grote veranderingen (uitbreiding, teelt ondersteunende voorziening, biomassa verwerking) die binnen de bouwblokken en percelen mogelijk zijn. Dit zal leiden tot afwijking van de oorspronkelijke ontwerpprincipes waarbij de agrarische percelen en bouwblokken uniform en naar functie zijn ontworpen. Dit wordt gezien als een aantasting van de cultuurhistorische erfensembles. Ook de nieuw vestiging van bedrijven leidt tot aantasting van het oorspronkelijke stedenbouwkundige en architectonische polderontwerp. Verwacht wordt dat archeologische waarden niet worden aangetast omdat deze voldoende diep onder de grond liggen. Bovendien worden deze in de regelgeving goed beschermd en daarom als neutraal beoordeeld (0). Aardkundige waarden worden voldoende beschermd via het omgevingsvergunningstelsel en als neutraal beoordeeld (0).

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergroot de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

De toename van het bebouwd oppervlak van veehouderijen zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de toename van het bestaand bebouwd oppervlak voor een licht negatieve (0/-) score.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen en nieuwvestigingen waterneutraal worden gerealiseerd. Ook is als uitgangspunt gehanteerd dat de intensieve veehouderij en grondgebonden melkveehouderij door maatregelen (zoals vloestofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het grond- en oppervlaktewatersysteem en op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve als neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het MER zijn aanbevelingen aan de gemeente Dronten geformuleerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan en algemene aanbevelingen.

Aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan Buitengebied

- Bedrijfsontwikkeling voor veehouderij is slechts toegestaan als dat niet leidt tot toename van stikstofdepositie op de daarvoor gevoelige en overbelaste natuurgebieden. Dit kan worden geregeld via een voorwaardelijke verplichting waarvan de juridische haalbaarheid nog moet worden aangetoond. Ontwikkeling kan met stalinnovatie en in lijn met het beleid van de Programmatische Aanpak Stikstof en het daarvoor geldende provinciale beleid voor stikstof en Natura 2000.

- Het beperken van uitbreidings- en omschakelingsmogelijkheden heeft een groot effect op de maximale ammoniakemissie. Bijvoorbeeld:
  - door de planologische mogelijkheden voor intensieve veehouderij uit te sluiten. Hiermee wordt de maximale emissie aan ammoniak ruim gehalveerd. Afhankelijk van de beperking van de planologische mogelijkheden kan het verschil oplopen tot bijna 500.000, 4 miljoen of 5 miljoen kg NH₃/jaar.
  - door bestaande veehouderijbedrijven zonder intensieve veehouderij of met minder dan 10 nge aan intensieve veehouderij een gnggb aanduiding te geven. Hiermee neemt de maximale ammoniakemissie met circa 1/3 af. Het verschil kan oplopen tot bijna 500.000 kg NH₃/jaar.
  - door het uitsluiten van veehouderij op bouwblokken met de bestemming wonen, bedrijf, maatschappelijke of een bestemming Bedrijf- Agrarische hulp- en nevenbedrijven. Hierdoor neemt de maximale ammoniakemissie af met meer dan 20%. Het verschil kan oplopen tot bijna 1,7 miljoen kg NH₃/jaar.
  - door alleen de bestaande veehouderijlocaties, met een vergunning of melding, de planologische ruimte voor veehouderij te bieden neemt de maximale ammoniakemissie aanzienlijk af. Het verschil kan oplopen tot bijna 5 miljoen kg NH₃/jaar.
- Verder kan het verplicht stellen van erfbeplanting rondom alle bestaande en nieuwe veehouderijbedrijven effectief zijn om stikstofdepositietoename te verminderen.
- Om te voorkomen dat verlichte teeltondersteunende kassen leiden tot negatieve effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden wordt geadviseerd om in het bestemmingsplan Buitengebied, en bij de aanvraag van omgevingsvergunningen (WABO) te borgen dat lichtverstoring zoveel mogelijk wordt beperkt. In aanvulling op het aanbrengen van erf- en singelbeplanting (tegen zijwaarts gerichte verlichting) rondom de kassen en het erf kan gebruik worden gemaakt van andere type (minder versturende) verlichting. Verder kan gebruik worden gemaakt van het aanbrengen van afschermende beplanting of andere typen afschermde materialen aan de bovenzijde van de kassen, om lichtuitstraling naar boven toe en in de bredere omgeving te minimaliseren. Ook kan de gemeente overwegen om een quotum te hanteren voor teeltondersteunende kassen met verlichting of een zonerings rondom de natuurgebieden Ketelmeer, Vossemeer en Veluwerandmeren aan te brengen waarbinnen teeltondersteunende kassen met verlichting zijn uitgesloten.
- Een herplantplicht van erfsingels om het behoud van de hoofdkwaliteiten van het Drontense landschap te garanderen.

Algemene aanbevelingen

- Toets concrete plannen op soorten uit de Flora- en Faunawet. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien. Het is noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten te toetsen. Aanbevolen wordt (in sommige gevallen zelfs verplicht voor een ontheffing) om maatregelen te laten nemen. Hierbij gaat het om fasering en specifieke manier van uitvoering, maar zonodig ook om het compenseren van ruimtebeslag op leefgebieden van beschermde soorten door activiteiten uit het bestemmingsplan Buitengebied. Vanuit dit oogpunt is het gunstig om zoveel mogelijk ruimtebeslag te beperken door mitigatie. Bijvoorbeeld door een toename aan bebouwd oppervlak ook op lokaal niveau in te passen binnen bestaande natuurwaarden.
- Aangezien de Natura 2000-gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten in de directe omgeving van het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied liggen, wordt geadviseerd om bij nieuwe planologische procedures te toetsen aan de Natuurbeschermingswet en de uitwerking hiervan in de provinciale verordeningen voor stikstof en Natura 2000. Hierbij is raadzaam om de ontwikkelingen rond de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS; rijksbeleid) te volgen.
- Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van niet benutte rechten, volgens de vigerende omgevingsvergunning. Dit heeft vooral effect in zones rondom de kernen, natuurgebieden en andere kwetsbare gebieden.

Voor het thema gezondheid zijn de volgende aanbevelingen aan de gemeente Dronten geformuleerd:

- De Gezondheidsraad legt een link tussen geurbelasting en gezondheidsrisico (beleving). De gemeente kan, zoals uit dit MER blijkt, sturen op geurbelasting met eigen geurbeleid (geurnormen), ruimtelijke varianten en met mitigerende maatregelen zoals luchtwassers. Maak optimaal gebruik van deze mogelijkheden.
- Werk samen met de VNG, provincies en Rijk aan een passende oplossing of handreiking voor gemeenten.
- Maak bij de beoordeling van vergunningen op bedrijfsniveau optimaal gebruik van dan beschikbare kennis en ruimtelijke en technische mogelijkheden om gezondheidsrisico's te beperken.
- Voor zover er onvoldoende kennis is voor eenduidige maatregelen/afstanden, maak dan een beleidsmatige afweging tussen gezondheidsrisico's en ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderij. Dit gericht op een optimale match tussen het beperken van gezondheidsrisico's en het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderij.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in Dronten en de concentraties/belasting van die stoffen.
- Monitor dat de gerealiseerde bebouwing en inpassing ervan voldoen aan de kaders zoals gesteld in het bestemmingsplan Buitengebied en de daaruit volgende wijzigingen in omgevingsvergunningen.